

Spis treści

1 Wiek oświecenia 7

Angielscy prekursorzy oświecenia (Empyryzm — Teoria umowy społecznej) ■ „Filozofowie” i encyklopedyści (Wolter — Teoria trójpodziału władzy Monteskiusza — *Wielka encyklopedia francuska*) ■ Jan Jakub Rousseau ■ Życie codzienne w czasach oświecenia ■ Nauki przyrodnicze w epoce oświecenia (Spór o historyczność potopu — Początki chemii naukowej) ■ Rozwój myśli ekonomicznej (Merkantylizm — Fizjokratyzm — Liberalizm) ■ Sztuki piękne w XVIII w. (Późny barok — Rokoko — Klasycyzm)

Pytania, zadania, problemy

Tekst źródłowy Jean Antoine de Condorcet o „filozofach” 19
Warto przeczytać

2 Mocarstwa europejskie w latach 1700–1763.

Absolutyzm oświecony 22

III wojna północna ■ Reformy Piotra Wielkiego w Rosji ■ Kryzys imperium Habsburgów (Wojna o sukcesję austriacką — Wojna siedmioletnia) ■ Absolutyzm oświecony (Reformy państwa i prawa — Polityka religijna — Reformy społeczne — Rosja Katarzyny II)

Pytania, zadania, problemy

Tekst źródłowy Fryderyk II, *Anti-Machiavel* (fragment) 30
Warto przeczytać

3 Brytyjska monarchia parlamentarna.

Powstanie Stanów Zjednoczonych 32

Ameryka Północna w okresie kolonialnym ■ Wielka Brytania w XVIII w. (Unia realna Anglii i Szkocji — Ku rządowi parlamentarno-gabinetowemu) ■ Powstanie Stanów Zjednoczonych (Kolonie angielskie w Ameryce w drugiej połowie XVIII w. — Wojna o niepodległość — Kształtowanie się ustroju Stanów Zjednoczonych)

Pytania, zadania, problemy

Tekst źródłowy Alexis de Tocqueville, *O demokracji w Ameryce* (fragment) 39
Warto przeczytać

■ Kalendarium (rozdziały 2–3) 42

4 Rzeczpospolita w stanie anarchii 43

Rzeczpospolita u schyłku XVII w. (Elekcja 1697 r.) ■ Elektorat Saksonii w przededniu unii z Polską i Litwą ■ Czasy saskie (Konfederacja tarnogrodzka i sejm niemy — Elekcja 1733 r. i wojna o sukcesję polską — Panowanie Augusta III Sasa) ■ Odrodzenie w upadku (Biblioteka Załuskich i ruch wydawniczy — Powstanie Collegium Nobilium — Republikańska myśl polityczna)

Pytania, zadania, problemy

Tekst źródłowy Stanisław Dunin Karwicki o równowadze między stanami 50
Warto przeczytać

5 Czasy stanisławowskie 52

Początek panowania Stanisława Augusta (Kariera Poniato-wskich — Elekcja 1764 r. — Pierwsze próby reformy państwa) ■ Pod rosyjskim protektoratem (Sejm delegacyjny — Konfederacja barska — I rozbiór Rzeczypospolitej — Reformy sejmurozbiorowego) ■ Kultura epoki stanisławowskiej (Reforma szkolnictwa — Prasa — Literatura i teatr — Sztuki piękne — Mecenat artystyczny)

Pytania, zadania, problemy

Tekst źródłowy Jan Duklan Ochocki o dworach magnackich w XVIII w. 60
Warto przeczytać

6 Schyłek Rzeczypospolitej 63

Rzeczpospolita w Europie po I rozbiore (Zmiana układu sił w Europie Środkowej po 1772 r. — Rokowania z Rosją i koncepcja pruska) ■ Sejm Wielki (Czteroletni) (Ugrupowania sejmowe — Ku reformom ustrojowym) ■ Konstytucja 3 maja (Reformy społeczne — Reformy ustrojowe) ■ Wojna z Rosją w obronie Konstytucji (Konfederacja targowicka — II rozbiór Rzeczypospolitej — Sejm grodzieński) ■ Finis Poloniae (Insurekcja kościuszkowska — III rozbiór Rzeczypospolitej)

Pytania, zadania, problemy

Teksty źródłowe Konstytucja 3 maja (art. VI); Ustawa o sejmie (art. XV, XVI) 73
Warto przeczytać

■ Kalendarium (rozdziały 4–6) 76

7 Rewolucja francuska 78

Francja przed rewolucją (Kryzys skarbu — Struktura społeczna — Ogniska zapalne rewolucji) ■ Ku republice (Od Stanów Generalnych do Konstytuanty — Rewolucja — Pierwsza konstytucja francuska — Od Legislatywy do Konwentu Narodowego) ■ Jakobini, termidorianie, dyktatoriat (Dyktatura i terror jakobiński — Konstytucja jakobińska — Przewrót termidoriański — Wprowadzenie rządów dyktatoriatu)

Pytania, zadania, problemy

Teksty źródłowe *Deklaracja praw człowieka i obywatela* (fragment), *Deklaracja praw konstytucji jakobińskiej* (fragmenty) 86
Warto przeczytać

8 Wojny napoleońskie 89

Napoleona Bonapartego droga do władzy (Zakończenie wojny z I koalicją — Wyprawa egipska i początek wojny z II koalicją — Konsulat, czyli kres rewolucji — Koniec wojny z II koalicją) ■ „Bóg wojny” cesarzem Francuzów (Wojna z III koalicją — Blokada kontynentalna i wojna z IV koalicją — Wojna z V koalicją — Wyprawa moskiewska — VI koalicja antyfrancuska i upadek cesarstwa) ■ Kongres wiedeński (Polityczne zasady kongresu — Porządek powiedeński)

Pytania, zadania, problemy

Tekst źródłowy Karykatura 99
Warto przeczytać

■ Kalendarium (rozdziały 7–8) 101

9 Rewolucja przemysłowa 103

U progu industrializacji (Zmiany ludnościowe — Przełom w rolnictwie) ■ Wynalazki techniczne i rozwój przemysłu (Włókiennictwo — Hutnictwo — Energetyka) ■ Nowe środki transportu (Powstanie sieci dróg i kanałów — Rozwój kolei) ■ Industrializacja Europy (Sposoby finansowania — Zmiany w polityce celnej — Rozwój szkolnictwa technicznego) ■ Społeczeństwo epoki przemysłowej (Wzrost znaczenia burżuazji — Robotnicy i ruch związkowy) ■ Nowe ideologie radykalne (Socjalizm utopijny — Socjalizm naukowy — Anarchizm)

Pytania, zadania, problemy

Tekst źródłowy Karol Marks, Fryderyk Engels, *Manifest komunistyczny* (fragment) 117
Warto przeczytać

10 Od Napoleona do Mikołaja. Ziemie polskie w latach 1795–1830 119

Sytuacja byłych ziem Rzeczypospolitej po 1795 r. (Zabór pruski — Zabór austriacki — Zabór rosyjski) ■ Ku hegemonii Napoleona w Europie ■ Księstwo Warszawskie – małe państwo wielkich nadziei (Konstytucja okrojowana — Wojna z Austrią) ■ Koniec napoleońskiej epopei (Wyprawa moskiewska — Upadek Księstwa Warszawskiego) ■ Królestwo Polskie – regres ustrojowy i rozwój gospodarczy (Konstytucja i praktyka rządzenia — Polityka gospodarcza Drukarskiego-Lubeckiego — Sytuacja chłopów — Nowe ośrodki przemysłowe po 1831 r.) ■ Spiski (Filomaci i filareci — Towarzystwo Patriotyczne — Spisek koronacyjny)

Pytania, zadania, problemy

Tekst źródłowy „Pamiętnik Warszawski” o liberalizmie 133
Warto przeczytać

■ **Kalendarium (rozdział 10)** 135

11 Kultura, nauka i obyczaje w XIX w. 136

Sentymentalizm i preromantyzm w literaturze ■ Idealistyczna filozofia niemiecka ■ Atmosfera epoki romantycznej (Mesjanizm — Idea narodowa) ■ Sztuki piękne w czasach romantyzmu ■ Nauka, czyli postęp urzeczywistniony (Filozofia pozytywistyczna Augusta Comte’a — Wynalazki techniczne — Teoria ewolucji — Medycyna)

Pytania, zadania, problemy

Teksty źródłowe Wiktor Hugo o stanie zabytków we Francji; Eugène Viollet-le-Duc o renowacji zabytków; John Ruskin o konserwacji zabytków 146
Warto przeczytać

12 Europa po Wiedniu. Wiosna Ludów 150

Porządek powiedeński (Czwórprzymierze — Święte Przymierze) ■ Nowoczesne ideologie polityczne (Konserwatyzm — Liberalizm i utylitaryzm) ■ Rewolucje liberalne i powstania narodowe (Rok 1830) ■ Wiosna Ludów (Rewolucja lutowa we Francji — Wiosna Ludów w państwach niemieckich — Wiosna Ludów w monarchii habsburskiej)

Pytania, zadania, problemy

Tekst źródłowy Akt Świętego Przymierza 161
Warto przeczytać

13 Kryzys Świętego Przymierza.

Zjednoczenie Włoch i Niemiec 163
Kwestia wschodnia – koniec Świętego Przymierza ■ Zjednoczenie Włoch ■ Zjednoczenie Niemiec ■ Komuna Paryska

Pytania, zadania, problemy

Teksty źródłowe Politycy o stosunkach międzynarodowych . . 171
Warto przeczytać

■ **Kalendarium (rozdziały 12–13)** 173

14 Polskie powstania narodowe w XIX w. 175

Powstanie listopadowe (Noc listopadowa — Powstańcze państwo — Wojna z Cesarstwem Rosyjskim — Represje popowstaniowe) ■ Wielka Emigracja ■ Spiski krajowe ■ Zabór pruski w latach 1815–1846 (Praca organiczna — Centralizacja Poznańska) ■ Rewolucja krakowska i rabacja galicyjska ■ Odwilż posewastopolska – polityka Wielopolskiego ■ Powstanie styczniowe ■ Gloria Victis

Pytania, zadania, problemy

Teksty źródłowe Kazimierz Deczyński o położeniu chłopów w Królestwie Polskim; Jan Słomka o rabacji galicyjskiej; Wspomnienia jezuita Karola Antoniewicza o Galicji w 1846 r.; Ze wspomnień Teofila Kurczaka 190
Warto przeczytać

■ **Kalendarium (rozdział 14)** 194

15 Kontynent amerykański w XIX w. 195

Wyzwolenie kolonii hiszpańskich w Ameryce ■ Stany Zjednoczone przed wojną secesyjną (Rozwój terytorialny — Gospodarka — Amerykański sposób produkcji) ■ Abolicjonizm i secesja ■ Czas rekonstrukcji

Pytania, zadania, problemy

Tekst źródłowy Henry Ford, *Moje życie i dzieło* (fragment) 203
Warto przeczytać

■ **Kalendarium (rozdział 15)** 205

Indeks rzeczowy 206

Indeks osób 214

1 – rozdziały dla poziomu podstawowego
4 – rozdziały dla poziomu rozszerzonego